

BIBL.: *Ikongrafija svetoga Ivana Trogirskoga*, Peristil, 1978, 21; *Juraj Dalmatinac u Splitu godine 1444. i 1448.* Radovi IPU 1979–1982, 3–6; *Andrija Aleš u Splitu 1448. godine*, Mogućnosti, 1983, 4–6; *Uz stotu obljetnicu Branimira Deškovića*, Mogućnosti, 10–11; *Ikongrafške mijene u crkvi Gospe od Zdravlja u Splitu*, Prilozi–Dalmacija, 1990. R.

IVAN IZ BASELA (Johannes de Baxilea), zlatar (Basel, ? – Dubrovnik, 1512). Spominje se 1436. u Kotoru, gdje je izradio Kristov lik na srebrnoj pali stolne crkve. U Dubrovniku je 1440. iskovaio raskošni gotički križ za franjevačku crkvu, a 1443. sa Ž. Gojakovićem pozlatio je srebrnu palu u dominikanskoj crkvi. Srebrni pojas Branimiru Miomanoviću izradio je 1449. a sljedeće godine Petru Nasisu ukrase za ženski plašt.

LIT.: C. Fisković, Dubrovački zlatari od XIII. do XVII. stoljeća, SHP, 1949, str. 209. – R. Kovijanić, O majstorima srebrne pale kotorske katedrale, Starine Crne Gore, 1965–66, str. 78–80. – I. Lentić, Zlatarstvo u katalogu: Zlatno doba Dubrovnika, Zagreb 1987. N. B. B.

IVAN IZ KASTVA, slikar (XV. st.). Glavni majstor radionice koja je 1490. oslikala crkvu Sv. Trojstva u Hrastovlju (ime mu je zabilježeno u glag. i lat. natpisu na zidu crkve). Djelo su iste radionice freske u crkvi Sv. Helene u Podpeču kraj Črnoga Kala (1489) i u Gradišću kraj Divače (oko 1490). – Uz Vincenta iz Kastva, koji je 1474. oslikao crkvu Sv. Marije na Škrilina-ma kraj Berma, Ivan je drugi po imenu poznati predstavnik regionalne kasnogotičke slikarske radionice iz Kastva. Njegovo djelo obilježavaju retardirani oblici srednjoeur. mekoga gotičkoga stila, pučka narativnost, oslanjanje na grafičke predloške (bakrorezi nizozemskoga majstora zvanoga »Meister mit den Banderolen«) te formalno i ikonografsko ugledanje na južnotirolskoga majstora iz Sunterova kruga, koji je oko 1460. oslikao svetište crkve u Pazinu.

LIT.: B. Fučić, Majstor Ivan iz Kastva i njegova sredina, ZUZ, 1959. – M. Zadnikar, Hrastovlje, Ljubljana 1961. – F. Stelč, Slikarstvo v Sloveniji od 12. do 16. stoletja, Ljubljana 1969. R.

IVAN JAKOVLJEV (Johannes q. Jacobi de Burgo sancti Sepulcri, Giovanni di Giacomo), mlet. drvorezbar (XIV. st.). Izradio je korska sjedala za franjevačku crkvu u Zadru, ukrašena biljnim motivima, figuralnim kompozicijama i portretom fra Benedikta. Ističu se drvorezom grafičkih osobina, izrazito gotičkih obilježja.

LIT.: I. Petricoli, Umjetnička obrada drveta u Zadru u doba gotike, Zagreb 1972. – I. Fisković, Dalmatinski prostor i stari majstori, Split 1990, str. 16. I. Pet.

IVANKOVIĆ, Rudolf, kipar (Zagreb, 12. III. 1906 – 9. VI. 1964). Završio Akademiju likovnih umjetnosti u Zagrebu, nastavio studije u Rimu, Firenci, Padovi. Izradio spomenik A. Mihanoviću u Klanjcu, reljef A. Šenoe u Vlaškoj ul. 35 u Zagrebu, niz poprsja i projekata za spomenike (A. Starčević, E. Kvaternik, A. G. Matoš, S. S. Kranjčević). U figuralnim kompozicijama, ženskim i muškim aktovima izražava težnju za sintezom forme i ravnotežom masa. Izlagao je u Zagrebu 1946. na izložbama lik. umjetnika Jugoslavije u Zagrebu, Ljubljani i Beogradu (1949), lik. umjetnika Hrvatske u Opatiji (1951) i zagrebačkoga kruga u Zagrebu (1958). R.

IVANKOVO, selo Z od Vinkovaca. U selu su nađeni predmeti iz mlađega kamenoga doba i ostaci srednjovj. naselja (XIII. i XIV. st.) uz današnju župnu crkvu. God. 1388. spominje se kaštel. U XVII. st. u selu su postojale crkve Sv. Ivana i Sv. Ilije te samostan. Do današnje crkve Sv. Ivana Krstitelja vode stube uz koje se nižu postaje Križnoga puta. Crkva je jednobrodna gotička građevina, u unutrašnjosti barokizirana. Zvonik iznad pročelja, dvije sakristije i prozori potječu od pregradnje potkraj XIX. st. Na pročelju sakristije stoji kip Sv. Ilije.

LIT.: G. Szabo, SG. – S. Dimitrijević, Prilog daljem upoznavanju vučedolske kulture, Opuscula archaeologica, 1956. – D. Vikićević-Samaržija, Sakralna gotička arhitektura u Slavoniji, Zagreb 1986. L. D.

IVAN KRSTITELJ RABLIJANIN (de Tollis, de Comite, de Conte), kipar, ljevač zvona i topova (Rab, ? – Dubrovnik, 18. V. 1540). Nakon nauka u Italiji djelovao je u Dalmaciji, a ljevaonicu je imao u Rabu. God. 1503. salio je veliko zvono za splitsku katedralu (preliveno 1830), a 1505. stupa u službu Dubrovačke Republike kao ljevač topova i zvona u tvrđavi Revelin. Pokusni top s reljefnim likom Sv. Vlaha izlio 1505. a 1506. veliko zvono za gradski sat u Dubrovniku s renesansnim ukrasima i likovima Majke Božje i Sv. Vlaha te s natpisom dubrovačkoga humanista I. L. Crijevića. Lijevao je topove za brodove i za neke gradove u Italiji. Radove je potpisivao opus Baptistae Arbensis. Većina je njegovih zvona i topova izgubljena ili je poslije pretopljena. Njegovi sinovi *Jakov* i *Pavao* nastavili su očev zanat. Ostala sačuvana djela: top Kolubrina (1505, Beč, Armeemuseum); zvono crkve Sv. Klare u Kotoru (1512); zvono dominikanske

EHU, 24

IVAN KRSTITELJ RABLIJANIN, detalj gradskoga zvona u Dubrovniku

crkve u Dubrovniku (1515); zvono crkve Sv. Nikole u Dubrovniku (1520); dva zvona crkve Navještenja kraj Stona (1528); zvono na Luži-zvonari u Dubrovniku (1525); zvono crkve Sv. Josipa u Dubrovniku (1534) i dr. Iz arhivskih zapisa se saznaje i za desetak Rabljaninovih pomoćnika ili učenika.

LIT.: F. Bulić, Zvona u Dalmaciji i njihovi ljevaoci, Sv. Cecilija, 1920, str. 71. – G. Praga, Battista da Arbe fonditore dalmata del cinquecento, ASD, 1939, 161. – K. Dočkal, Naša zvona i njihovi ljevaoci, Zagreb, 1942, str. 82–83, 113–114. – L. Beritić, Ivan Krstitelj de Tollis, Prilozi–Dalmacija, 1954. – C. Fisković, Ivan Rabljanin, Anali–Dubrovnik, 1957. – L. Beritić, Dubrovačka artiljerija, Beograd 1960. D. Kt.

IVANOVIĆ, domaći naziv za viteški red Sv. Ivana Jeruzalemskoga, nastao u Jeruzalemu oko 1070 (ili 1099) u konačistu (hospitalu) radi dvorenja bolesnika hodočasnika i križara, po čemu se nazivaju i hospitalci. U Hrvatsku ih je doveo bosanski ban Borić između 1154–63. darovavši im posjed Gornji Sveti Martin na Dravi kraj Vaške. Već u XII. st. ivanovci su imali goleme posjede na Ivančici u Hrvatskom zagorju s utvrđenim gradom Belom, u XIII. st. utvrdi Ljubač blizu Nina, zemlje u Turopolju (Peščenica, Čičan), kuću u Splitu, posjede u Slavoniji (Ivanovci kraj Valpova, Dopsin, Horvate i Veliko Selo kraj Mikanovaca). Romanički dio crkve Sv. Bartula u Novim Mikanovcima ostatak je njihova sjedišta, a romanička kapela u Koprivni posjeda Dopsin. Nakon ukinuća templara i. dobivaju njihove posjede zajedno s gl. sjedištem u Vrani (Vranski priorat), koje preseljavaju u svoj utvrđeni grad Pakrac. Red je iz Hrvatske nestao u prvoj pol. XVI. st. LIT.: L. Dobronić, Viteški redovi templara i ivanovci u Hrvatskoj, Zagreb 1984. – Ista, Posjedi i sjedišta templara, ivanovaca i sepulkralaca u Hrvatskoj, Rad JAZU, 1984, 406. L. D.

IVANOVIĆ, Jakov, zlatar (Dubrovnik, XIV/XV. st.). God. 1402. obvezao se s Milčom iz Ulcinja i Ratkom Pribisalićem dovršiti i pozlatiti oltarnu palu u franjevačkoj crkvi u Dubrovniku.

LIT.: C. Fisković, Dubrovački zlatari od XIII do XVII stoljeća, SHP, 1949, I, str. 167, 200, 242.

IVANOVIĆ, Miloš, slikar (Dubrovnik, XV. st.). Spominje se 1397. kao djetić kod majstora Francesca, štitara. God. 1405. ima već svoju slikarsku radionicu, koja se ističe bojenjem štitova. Spominje se u dokumentima do 1438.

LIT.: J. Tadić, Grada.

IVANOVIĆ, Petar, slikar (Dubrovnik, XV. st.). Sin slikara Ivana Ognjanovića. Od 1456. ima zajedničku radionicu sa slikarom Stjepanom Ugrinovićem, u kojoj oslikava zastave i škrinje. Sa S. Ugrinovićem i B. Gučetićem obvezao se ugovorom iz 1488. naslikati oltarnu sliku za kapelu Sv. Bartula na Lokrumu.

LIT.: J. Tadić, Grada.

IVANOVIĆ, Radić, slikar (Dubrovnik, XV. st.). God. 1410–16. učio kod svoga brata štitara i slikara škrinja Brajka, a potom se spominje kao samostalni majstor. God. 1427. izradio s Radašinom Junčićem 200 štitova za potrebe Dubrovačke Republike, a 1432. imao za učenika Jurića Dominkovića.

IVAN IVANA
ZAGREPCANINA,
škropionica u crkvi Santa Maria
di Fontegiusta u Sieni

LIT.: V. Đurić, Dubrovačka slikarska škola, Beograd 1964, str. 23, 24, 242, 246. — K. Prijatelj, Dubrovački poliptih iz crkve sv. Vlahu, Bulletin JAZU, 1967—1974, str. 135. N. B. B.

IVANOVIĆ, Stjepan, slikar (Dubrovnik, XV. st.). Učio kod L. Dobričevića (1471—77). God. 1478. naslikao je triptih za crkvu Sv. Križa u Pustijerni, a 1485. obvezao se sa S. Ugrinovićem i P. Ognjanovićem naslikati ikonu sa šest likova svetaca za stolnu crkvu. God. 1486. radi sa S. Ugrinovićem poliptih za crkvu Sv. Kuzme i Damjana u Lastovu, a 1488. obvezao se naslikati osam grbova Jeri Dimitrijeviću.

LIT.: V. Đurić, Dubrovačka slikarska škola, Beograd 1964, str. 52, 82, 87, 88, 91, 159. — K. Prijatelj, Dubrovačko slikarstvo XV i XVI stoljeća, Mogućnosti, 1966, 9, str. 915. N. B. B.

IVAN PETROV IZ MILANA, slikar (Milano ?, oko 1400 — Zadar, 1448). Prvi se put spominje u Splitu 1429, kada je zajedno s Dujmom Vučkovićem isplaćen za oslikavanje kapele Sv. Duje u katedrali. God. 1431. obvezao se oslikati i pozlatiti oltarnu pregradu s dvanaest drvenih kipova i raspelo koje je za zadarsku katedralu izradio Matej Moronzon, 1442. obvezao se izraditi poliptih za Crkvu Sv. Petra u Znojcima (Radovin kraj Zadra), a 1446. radi u kapeli Sv. Stošije u zadarskoj katedrali. U crkvi Sv. Spasa u Zadru pozlatio je sliku što ju je naslikao Menegelo Ivanov de Canali. Osim ostataka fresaka u kapeli Sv. Duje u Splitu i oslikavanja Moronzonovih kipova, Ivanu Petrovu se pripisuju još fragment poliptiha s *Mrtvim Kristom* iz Luke na Dugom otoku, *Bl. Dj. Marija s djetetom* iz Samostana Sv. Marije u Zadru te *Ugljanski poliptih* u riznici franjevačkoga samostana u Zadru. Ta ga djela otkrivaju kao karakterističnoga predstavnika tzv. internacionalne gotike, koji u svojem djelu sretno spaja profinjenost i perfekcionizam sjevernjačkih ishodišta s emocionalnijim i toplijim iskazom venec. slikarskoga kruga. Unatoč skromnu sačuvanu opusu očituje se kao najkvalitetniji kasnogotički slikar u Dalmaciji.

LIT.: C. Fisković, Zadarski sredovječni majstori, Split 1959, str. 98—101. — T. Raukar, I. Petricoli, F. Švelec i S. Peričić, Zadar pod meletačkom upravom, Zadar 1987, str. 157—162. — I. Prijatelj, Pokušaj identifikacije Ivana Petrova iz Milana, Prilozi—Dalmacija, 1990. — E. Hile, Zadarski slikarski krug u drugoj četvrtini 15. stoljeća, Prilozi—Dalmacija, ibid. E. Hile.

IVAN PETROV KORČULANIN, drvorezbar (druga pol. XV. st.); djelovao u Veneciji, Rabu i Zadru. God. 1483. radi na Kneževoj palači u Rabu; 1486. izrađuje ukrase za dvoranu palače Saladina Soppe u Zadru. God. 1488—95. radi korska sjedala za zadarsku crkvu Sv. Marije Velike, koja su uništena u II. svj. r. Na jednom sjedalu se potpisao: MCCCCLXXXV artificio Iohannis Corcyrae. God. 1496. radio palu za oltar Sv. Martina u zadarskoj katedrali (sa slikama V. Carpaccia).

LIT.: I. Petricoli, Umjetnička obrada drveta u Zadru u doba gotike, Zagreb 1972. I. Pet.

IVAN PRIMOV SPLIČANIN, graditelj i klesar (druga pol. XV. st.); rodом iz Splita. Učio u radionici Nikole Gruata u Veneciji. S kiparom Antonijem Rizzom izvodio 1496. građevne ukrase u kasnogotičkom i renesansnom stilu na gornjem dijelu Duždeve palače.

LIT.: P. Paoletti, L'architettura e la scultura del Rinascimento in Venezia, Venezia 1893, str. 108. — C. Fisković, Hrvatski umjetnici u Mlecima, Mogućnost, 1956, I, str. 6.

IVAN RAVENJANIN (Joannes Conversini de Ravenna), tal. humanist (Budim, oko 1343 — Venecija, 1408). Sin Conversina da Frignano, liječnika hrvatskoug. kralja Ludovika I.; poslan na školovanje u Ravennu, Bolognu i Padovu. Proučava latinski jezik, književnost i govornništvo i

službuje u raznim gradovima Italije. God. 1384—87. na položaju notara u Dubrovniku. Među njegovim pismima ima podataka o našim krajevima, posebno o Dubrovniku. U spisu *Historia Ragusii* iznosi vrlo zanimljive podatke o Dubrovniku kako ga je autor doživio, često kritički intonirane u odnosu na kulturnu razinu grada.

R.

IVAN STJEPANOV IZ SIENE (Johannes de Senis, Giovanni di Stefano da Siena), tal. graditelj (druga pol. XIV. st.). Jedan od graditelja romaničko-gotičke crkve Sv. Vlahu u Dubrovniku koja se zidala od sred. XIV. st. (uništena u požaru 1706). Kao protomajstor pri gradnji crkve spominje se u spisima 1381—97, a u međuvremenu, s dozvolom Dubrovačke Republike, djeluje u Rimu i Anconi.

LIT.: C. Fisković, Prvi poznati dubrovački graditelji, Dubrovnik 1955, str. 31—32. — L. Beritić, Utvrđena grada Dubrovnika, Zagreb 1955, str. 33, 34, 100. D. Kt.

IVAN TOMAZINOV, slikar (XIV. st.); rodом iz Padove. God. 1384—86. djeluje u Zadru, gdje prima narudžbu za popravak poliptiha u crkvi Sv. Dimitrija te za izradu dvaju poliptiha (u crkvi Sv. Marije Velike i u selu Tnavi). Njegov je učenik bio Ilija iz Dubrovnika.

LIT.: K. Prijatelj, Novi podaci o zadarskim slikarima XIV—XVI st., Prilozi—Dalmacija, 1961, str. 100. — N. Klaić i I. Petricoli, Zadar u srednjem vijeku do 1409. god., Zadar 1976.

IVAN ZAGREPCANIN i IVAN IVANA ZAGREPCANINA, ljevači topova i zvona u Italiji (druga pol. XV. st.). Ivan Zagrepčanin, zvan *Giovanni delle bombarde*, došao je 1432. u Sienu kao vojni inženjer u pratnji hrvatskoug. kralja Žigmunda. Njegovi radovi nisu poznati.

Ivan Ivana Zagrepčanina (? — Siena, 1478) naslijedio je obrt svojega oca. Dokumenti svjedoče o njegovu i očevu podrijetlu (*Giovanni di Giovanni maestro delle bombarde di Saghabria in Schlavonia*). Otac je sienskoga slikara *Girolamo del Pacchia*. U sienskoj crkvi Santa Maria di Fontegiusta sačuvana je brončana škropionica s natpisom opus Iovannes de le bonbarde MCCCCLXXX. Ukrašena je festonima i motivom ovula, a podržava je ruka koja izlazi iz stupa. U arhivu Siene navodi se 1488. još jedan *Giovanni delle bombarde*. Stoga je sporno je li Ivan sin Ivanov iz Zagreba autor spomenute posude. Ipak, njemu se pripisuje brončani ciborij u obliku okrugla hrama iz iste crkve iz 70-ih godina XV. st.

LIT.: B. Šenoa, Ivan Zagrepčanin i sin mu Jerolim (Disertacija u rukopisu), Zagreb 1912. — H. Horvath, Siena ed il primo rinascimento ungherese, Corvina, vol. 10, 1925, str. 62 ss. — B. Šenoa, Girolamo del Pacchia, sin Ivana Ivanova Zagrepčanina, Bulletin JAZU, 1959, 3. Z. Ša.

IVEKOVIĆ, Ćiril M., arhitekt (Klanjec, I. VI. 1864 — Zagreb, 16. VIII. 1933). Višu obrtnu školu polazi u Beču, potom je učitelj klesarstva na Obrtnoj školi u Zagrebu (1885—86); 1886—89. studira arhitekturu na Akademiji u Beču. God. 1890—96. u službi je Zemaljske vlade u Sarajevu, a od 1896. arhitekt Namjesništva u Zadru. Od 1920. predaje na Tehničkom fakultetu u Zagrebu. Restaurirao je Ali-pašinu džamiju u Sarajevu, crkvu Sv. Krševana i krstionicu katedrale u Zadru. Gradi vijećnice u Sarajevu i Brčkom te medresu u Travniku. U svojim restauratorskim zahvatima teži obnavljanju izvornoga stila, a nove projekte izvodi u duhu povijesnih stilova. Sudjeluje u arheol. iskapanjima naselja *Asserie* (Podgrađe kraj Benkovca), *Burnuma* (Ivoševci kraj Kistanja) i *Doclee* (Duklja, Crna Gora). Proučava staru arhitekturu Dalmacije i objavljuje znanstvene radove s područja arheologije i povijesti graditeljstva. Objavio velike mape fotografija građevnih i kiparskih spomenika Dalmacije.

BIBL.: Die Entwicklung der mittelalterlichen Baukunst in Dalmatien, Wien 1910; *Dalmatiens Architektur und Plastik*, I—IV, Wien 1910—11 (2. izd., I—VIII, Wien 1927); *Die römische Stadt Doclea in Montenegro* (s P. Sticcojem i L. Jelićem), Wien 1913; *Bunje, čemeri i poljare*, Zbornik kralja Tomislava, Zagreb 1925; *Kapitul kraj Knina*, SHP, 1927; *Dugi otok i Kornat*, Rad JA, 1928, 235; *Istraživanje starina u Biogradu na moru i u njegovoj okolini*, Ljetopis JA, 1930—32, 44; *Crkva i samostan Sv. Krševana u Zadru*, Djela JAZU, 1931, 30; *Najstariji samostani na dalmatinskim otocima*, Rad JAZU, 1931, 242; *Krstionica kod stolne crkve sv. Stošije u Zadru i vrijeme građenja njezina i crkve sv. Donata*, ibid., 1937, 285.

LIT.: M. Abramić, Ćiril M. Iveković, Narodna starina, 1933, 32. — M. Pilar, Na grobu Ćirila M. Ivekovića, Ljetopis JA, 1933—34, 47. — S. Szavits-Nossan, Prof. arh. Ćiril Iveković, Tehnički list, 1934, 1—2. — A. Jiroušek, Naučni rad Ćire Ivekovića, VJHAD, 1935. — S. Marković, Ćiril Metod Iveković, Zagreb 1992. D. Kt.

IVEKOVIĆ, Oton, slikar (Klanjec, 17. IV. 1869 — Zagreb, 4. VII. 1939). Učio je kod F. Quiquereza u Zagrebu, od 1886. u Beču (Ch. Griepenkerl, A. Eisenmenger), 1892. u Münchenu (W. Lindenschmidt) i Karlsruheu (F. Keller). Od 1894. je nastavnik crtanja na zagrebačkoj realnoj gimnaziji, od 1895. na Obrtnoj školi, a od 1908. na Umjetničkoj školi (poslije Akademiji). Bio je predsjednik umjetničkoga društva »Lada« (1908). Putovao je mnogo po domovini, Italiji, Njemačkoj i Americi. U I. svj. r. bio